

În condițiile unei furtuni pandemice, agricultura este locomotiva economiei, un generator de optimism și securitate.

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 23.04.2020 Брой: 4/2020

Istoric, agricultura bulgară a oferit numeroase exemple de reziliență în circumstanțe de forță majoră – războaie, ciumă, dezastre economice și naturale...

Astăzi, când Covid-19 ne-a lovit, când economia găfăie, agricultura este din nou sectorul cu o capacitate și un potențial la scară largă neașteptate, capabil să care pe spate corabia care se scufundă spre țărmul sigur. Pe scurt: agricultura noastră este în condiția de a menține lanțul alimentar la un nivel ridicat – sistemul circulator pentru supraviețuirea națiunii în fața flagelului insidios.

Este un fapt incontestabil că, în actuala situație epidemiologică explozivă, agricultura se află într-o poziție privilegiată. Producția are loc în aer liber, izolarea spațială și distanțarea nu sunt o problemă. Înainte de a continua să-mi prezint teza privind starea și posibilitățile agriculturii noastre, aș dori să precizez că, în acest caz, am în vedere un subsector specific, mai precis producția de culturi cerealicere – grâu, orz, floarea-soarelui, porumb și rapiță. În această producție – datorită politicii protecționiste a Ministerului Agriculturii și a tuturor guvernelor după 2007 – s-a generat o încărcătură energetică uriașă – subvenții europene generoase și o mulțime de alte mecanisme și privilegii economice și de investiții.

Rezultatul acestei „intervenții” este evident – s-a realizat o transformare de bază, tehnologică și structurală în format larg, a fost implementat un proiect de avangardă. Astăzi se poate afirma cu calm și fără urmă de îndoială – producția de cereale din Bulgaria deține poziții de lider în Uniunea Europeană.

Schițând profilul producției de cereale, un element important în exporturile Bulgariei, trebuie să notez încă un fapt remarcabil: astăzi, când întreaga Bulgaria este asediată de coronavirus, mobilizarea așa-numiților producători de cereale (cum îi numește afectuos prim-ministrul Borisov) este la un nivel excepțional de ridicat, munca progresa în ritmuri nesuspicionate, indiferent de mediul climatic și fitosanitar nefavorabil, căruia trebuie să adăugăm presiunea pur psihologică exercitată de invazia insidioasei calamități virale.

Aici este locul să subliniez că spatele armatei noastre agricole este la postul său avansat. Mă refer la companiile care furnizează semințe, îngrășăminte și produse de protecție a plantelor. Conducerea tuturor acestor companii, reprezentante în țara noastră ale marilor industrii globale agrochimice și de semințe, a trasat coridoare perfecte pentru aprovizionarea la timp. Aceasta înseamnă că partenerii de afaceri ai fermierilor bulgari lucrează zi și noapte pentru a organiza planificarea și logistica produselor lor către fiecare câmp din Bulgaria. Și ceva mai mult. Echipile de experți ale acestei afaceri responsabile sunt pe teren, deoarece în opinia lor, producătorii agricoli bulgari au nevoie astăzi mai mult ca oricând de asistență profesională de nivel înalt și de expertiză competentă. Acest lucru îi va ajuta pe fermieri să definească decizii și strategii informate, să elimine riscurile și să formeze o producție durabilă.

Companiile comerciale pentru semințe, îngrășăminte și produse de protecție a plantelor au poziționat un model de lucru pentru parteneriat strategic – o resursă de capital de investiții care include energie, timp, produse de top, creativitate și dedicare! Și cel mai important: responsabilitate împărtășită pentru recolta viitoare!

Pe fundalul acestui format extrem de intensiv al producției noastre agricole naționale, se evidențiază clar dezvoltarea disproporționată a unei alte părți a agriculturii noastre – pomicultura și legumicultura. „Secretul” bine păstrat a ieșit la iveală în timpul disputei din aprilie dintre ministrul agriculturii Desislava Taneva și șefii lanțurilor

de retail în legătură cu operațiunea de salvare a produselor agricole bulgărești – fructe, legume, carne, pește, produse lactate – planificată de Ministerul Agriculturii, Alimentației și Silviculturii. Această ceartă zgomotoasă s-a încheiat în cele din urmă (la prima vedere) pașnic. Un Decret al Consiliului de Miniștri a dispus ca 50% din spațiul de vânzare din supermarketurile țării să fie alocat producției interne.

Nu am competența suficientă pentru a comenta din punct de vedere juridic acest act de reglementare administrativă într-o piață liberă care face parte din spațiul comercial european, chiar dacă este în timpul unei pandemii.

Aș dori să fac rezerva că continuarea acestei publicații va acoperi doar o parte a problemei, mai precis fructele și legumele. Ministrul Taneva, fie intenționat sau nu, a informat comercianții prezenți la masa de „negociere” că din 100.000 de producători agricoli din Bulgaria, 16.000 cultivă fructe și legume – 75% din acești 16.000 sunt neviabili.

Ce înseamnă acest fapt? Este o indicație, o confirmare, că autoritățile administrative și politice bulgare au neglijat timp de ani cei doi sectoare cheie – pomicultura și legumicultura. În primul rând, după cum recunoaște și dna Taneva, 75% din ferme sunt neviabile și au nevoie de protecție, sprijin și asistență. Pomicultorii și legumicultorii sunt rudele sărace ale producătorilor de cereale. Până acum, subvențiile și ajutoarele de stat pentru ei au fost simbolice, în majoritatea cazurilor slab reglementate, haotice, neobiective și ineficiente. Problema ocupării permanente și sezoniere în aceste producții cu intensitate mare de muncă și cheltuieli de capital ridicate a rămas nerezolvată și nu există o concepție pentru soluționarea ei. Pe de altă parte, lipsa organizațiilor de producători pentru comercializarea produselor, a căror absență este justificată de notoriul dualism bulgăresc care ne bântuie din timpuri imemorabile, nu este un argument serios. Există mai mult decât suficiente instrumente economice capabile să demitologizeze această mitologemă. De exemplu – un proiect pilot pentru o cooperativă de acest tip, finanțat din Fondul Agricol, s-ar dovedi cu siguranță a fi un exemplu demonstrativ și eficient. Ajungem la piețele en-gros unde se comercializează partea principală a producției deja foarte modeste de fructe și legume, care își amintește vremuri mai bune. Organizarea acestor centre comerciale nu îndeplinește nici o cerință modernă. Tabloul trist este completat de starea deplorabilă a instalațiilor sanitare...

În ce stare se află sprijinul științific pentru aceste producții cu participare de neînlocuit și rol central în lanțul alimentar? Institutele de Pomicultură din Plovdiv și Kyustendil și de Legumicultură din Plovdiv, din cadrul Academiei de Științe Agricole, au încetat demult să modeleze viziuni ale prezentului și viitorului pomiculturii și legumiculturii moderne. Au încetat să fie centre de cunoaștere și competență, au încetat să traseze căi pentru transfer și inovație. Activitatea lor științifică, experimentală și aplicată a fost serios compromisă de subfinanțarea

impusă lor prin lege. Acești factori odinioară indispensabili ai producției durabile, moderne și profitabile par astăzi a fi un experiment social peculiar, o provocatie, creată la un nivel instituțional înalt cu singurul scop de a-i duce la o uitare lentă, liniștită și imperceptibilă pentru ochiul neantrenat. Ceea ce dovedește încă o dată că suntem primi din clasă în a lua decizii greșite!

În concluzie: pomicultura și legumicultura bulgărească sunt producții la scară mică, sezoniere, extensive, cu tehnologie redusă. Nu sunt orientate spre export, ponderea exporturilor este neglijabil de mică. Transformarea și modernizarea lor cuprinzătoare, fundamentală, necesită o perspectivă strategică asigurată financiar.

De pe numeroase platforme media, cu o voce antrenată, teatrală, deși mă îndoiesc puternic de talentul ei dramatic, ministrul Taneva ne-a asurzit repetând că pomicultura și legumicultura bulgărească au nevoie de sprijin. Aceasta este ADEVĂRUL! Doar că, din abundenta elocvență a dnei Taneva, nu a reieșit clar dacă ea însăși își dă seama că primul destinatar al acestui sprijin este Ministerul Agriculturii, Alimentației și Silviculturii condus de ea?

Dacă presupunem că tot acest zgomot și trosnet nu este o campanie de PR și o imitație a hiperactivității într-o situație delicată, atunci rezultă că Desislava Taneva are deja o concepție pentru revigorarea sectoarelor vitale ale agro-industriei noastre. Această afirmație, am vrea să credem, este susținută indirect de faptul că ministrul Taneva a anunțat public că preia personal conducerea acestor producții super importante, un semn că își formalizează noul proiect. Dacă se angajează cu adevărat să pună capăt binecunoscutei „nefaceri”, o vom aplauda. Îi urăm ministrului Taneva mult succes în îndeplinirea acestei misiuni responsabile! Pentru că, pentru ca cauza ei personală, ambițioasă, să reușească, va trebui să mai ducă multe războaie, nu doar împotriva lanțurilor de retail...